Vállalásokról — öt tételben

Öt helyről, öt egyetemistával, főiskolással beszéltem. Ötféleképpen vélekednek az egyéni KISZ-vállalásokról — de hasonlók abban, hogy azonosulni akarnak a szervezet ifjúkommunista jellegével és céljaival. Ez még a „problematikusabb esetekben" is megnyilvánul. Közreadom nézeteiket:

„Többféle lehetőséget!"

Csorba Sándor, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola másodéves biológia-mezőgazdaság szakos hallgatója:

„Véleményem szerint az egész jelenlegi vállalási rendszer nem megfelelő, csak kényszerítő eszközül szolgál. Nálunk a vállalásokat a vezetőség csak számonkéri, de végrehajtásukat vagy nem ellenőrzi kellőképpen, vagy „te ezt csináltál, te meg amazt"-jelleggel rátukmál a tagokra a jó beszámolók érdekében olyan vállalásokat is, amikről az illető nem is hallott. Ugyanakkor nagyon sok ember jóval többet dolgozik annál, mint amit egyéni vállalásként bejelenthetne. És szerintem itt van a legfőbb hiba. Sokaknak a vállalási forma csak a kényelmesség álcázása, hiszen a „majd elolvasok öt könyvet, meg fölragasztom a plakátot a hirdetőtáblára"-féle „vállalások" kiskapui ellen a vezetőségek nem lépnek fel kellő eréllyel. Többféle vállalási lehetőséget, egységesebb elbírálást!"

Egyéni vállalás = csoportvállalás?

Patyi Katalin, ötödéves orvostanhallgató:

„A SZOTE-n az eddig használatos pontrendszer sem volt alkalmas a megfelelő értékelésre, de szerintem a helyette bevezetett új rendszer sem az! A KISZ-tag igen gyakran nem ismeri előre az egész évi programot, ez közben alakul, változik, így sokszor nem is tud választani igazán kedvére valót. A mi alapszervezetünkben azonban például a politikai vitakörökben végzett munka terén igen jó tapasztalataim vannak. Ezt mi sem bizonyítja jobban, mint hogy egy alkalommal az előadó hiányzása miatt elmaradt vitakört mi magunk, egymás között tartottuk meg. A probléma csak az, hogy jónéhányan a csoportvállalások ürügyén könnyű kibúvókat találnak az egyéni vállalások alól! Jobban el kellene különíteni a gyakorlati megvalósításban is ezt a két formát, s ez talán az egyéni vállalások értékelésének nálunk kialakult merev, „beskatulyázó" jellegén is változtathatna."

„Kevesen vannak..." (??)

V. M. bölcsészhallgatót kizárták a KISZ-ből. Egyéni vállalásait teljesítette, (??) a kizárás indoka nem megfelelő életmódja volt. Véleménye a következő:

„Én a KISZ-munkában nem találkoztam valami nagy aktivitással. Kevesen vannak olyanok, akik tényleg szívből, kedvvel vállalnak dolgokat. Gyenge alapon áll az egész KISZ-vállalási rendszer: a kezdeti lelkesedés könnyen lelohad, ezen csak úgy lehetne segíteni, ha mindenki önkéntesen végezné el munkáját. Akár egy-két évi „türelmi idő" után vegyenek csak fel új KISZ-tagokat, állítom, utána ez az illető munkakedvén, aktivitásán is megmutatkozna."

„Adminisztratív módon..."

A. P. fizikus önként lépett ki a KISZ-ből. Indoka: ha komolyan vesszük a követelményrendszert, akkor szerinte saját végzett munkája (alapszervi agit.-prop. felelős volt) alapján nem volt méltó a KISZ-tagságra:

„Úgy gondolom, a követelményrendszer jó, de az értékelésnél gyakran elvész a valóságos érték. Adminisztratív módon fedezzük önmagunkat, mert a helyes irányelvek mellett nem megfelelő sem az ellenőrzés, sem a súlypontok megválasztása. A sporttevékenység például lehet hasznos, de a KISZ *politikai* szervezet. A politikai és a tanulmányi vagy a termelő munkában elért eredmények legyenek az elsődlegesek! Ezeket pedig már évközben, több segítséggel és nagyobb figyelemmel kellene számonkérni."

„A minőség a fő"

Szekeres Erzsébet harmadéves joghallgató, párttag:

„Saját végzett munkájának eredményességét az önmagával szemben igazán igényes KISZ-tag képes a legjobban lemérni. A kollektív munkában nem szabad elsikkadnia az egyén vállalt részének, a kontroll és az önkontroll sajátos kölcsönhatásában van az eredményes értékelés titka. A vállalások minőségét kellene javítani úgy, hogy a KISZ politikus, ifjúkommunista jellege domborodjék ki leginkább. A tagok vállalásainak minősége, a legfőbb dolog így új megvilágításba kerülne, s meggyőződésem, hogy javulna is. Alakuljanak ki új vállalási formák, ez vezethetne megváltozott szemlélethez, ami az öntudat növekedésének alapfeltétele."

Öt helyről, öt egyetemistával, főiskolással beszéltem. Az utoljára idézett véleményt kell leginkább a magunkévá tennünk, hiszen a KISZ-ben végzett egyéni munkát mindig önmagunkkal szembeni igényességgel kell végezni. Csak ez adhat értelmet és egyben ösztönzést is a vállalási rendszernek.

Ötféle vélemény, ötféle megközelítése egyazon problémának. Egyben mégis közös mindegyik: *„Érted haragszom, nem ellened."*

Domonkos László

SZEGEDI Egyetem hireiből

LÁTOGATÁS

Rónainé dr. Hanga Mária oktatási miniszterhelyettes február 26-án látogatást tett a JATE Neveléstudományi Tanszékén. A miniszterhelyettes, az MSZMP KB 1972. júniusi, az állami oktatás fejlesztésére vonatkozó határozat a Szegeden folyó kísérleteiről tárgyalt az intézet munkatársaival. A megbeszélésen jelen voltak a kísérletben résztvevő gimnáziumok igazgatói is.

JUBILEUM

Ünnepi est volt február 28-án, a SZOTE Apáthy Kollégiumában, az algériai munkásszövetség létrejöttének 20., valamint Algéria kőolaj- és földgáztermelése államosításának 5. évfordulója alkalmából. Az egyetem algériai diákjai nevében *Menzou Molek* II. éves hallgató emlékezett meg a jubileumról, majd algériai, szudáni és vietnami medikusok adtak műsort.

FELSZABADULÁSI KUPA

Kézilabda tornára hívta meg március 15-ére Szeged felsőoktatási intézményeinek válogatottjait a városi sportcsarnokba. A női és férfi csapatok találkozói érdekesnek ígérkeznek.

SZÖKŐNAPI MULATSÁG

Február 24-én szökőnapi mulatságot rendezett a JATE KISZ-klubja. A programban többek között jelmezverseny, gyertyalövészet és rajzverseny szerepelt. A jó hangulatú estén a talpalávalóról az Óriás-disco gondoskodott.

TANULMÁNYÚT

Dr. Moholi Károly tanszékvezető főiskolai tanár, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola főigazgatója február 28-án az Oktatási Minisztérium megbízásából kéthetes tanulmányútra Párizsba utazott. A tanulmányút célja a kialakítandó oktatástechnikai intézetek szervezési problémáinak tanulmányozása az UNESCO párizsi központjának közreműködésével.

EMLÉKÜNNEPSÉG

Riesz Frigyes, a szegedi matematikai iskola egyik megalapítója halálának 20. évfordulóján, február 28-án, a szegedi Nemzeti Pantheonban levő Riesz-Haar emléktáblánál a Bólyai János Matematikai Társulat Szegedi Tagozata emlékünnepséget rendezett. Beszédet mondott *dr. Szőkefalvi-Nagy Béla* akadémikus, egyetemi tanár.

KIÁLLÍTÁS

A KISZ kongresszus tiszteletére meghirdetett „Alkotó Ifjúság" pályázatra a Természettudományi Kar 8 diákköri tablót (a matematikus, a fizikus, a biológus, a geotudományi és a vegyész diákkörök munkájáról) és a XII. OTDK-án díjnyertes dolgozatokat küldött be az Oktatási Minisztériumba. A tablók Budapesten, a Vásárváros egyik épületében, a pályamunkákból rendezett kiállításon április hó folyamán lesznek megtekinthetők.

SPORTSIKER

A Juhász Gyula Tanárképző Főiskola és a SZOTE röplabdacsapata egyaránt a legjobb nyolc közé jutott a főiskolai bajnokság küzdelmeiben. A főiskola gárdája 3:0-ra legyőzte a BME csapatát és 6:1-es játszmaaránnyal került a legjobbak közé. A SZOTE a Bp. Gyógypedagógiai Főiskola csapatával szemben vívta ki a továbbjutást.

VEZETŐSÉGVÁLASZTÁS

A JATE Móra Ferenc Kollégiumában február 25-én beszámoló és vezetőségválasztó kollégiumi küldöttgyűlést tartottak. Az új kollégiumi titkár Birinyi Aranka III. éves magyar—történelem szakos hallgató lett. A kollégiumi bizottság tagjai: Algeier Magdolna, Dobozi Eszter, Erdélyi Anna, Helman Edit, Jánosa Magdolna, Móczik Gabriella, Muzsai Viktória és Szabó Magdolna.

Gyöprugi — parketten (Fotó: László S.)

EMELKEDŐ

Az amatőrfilmezés költséges hobby. Diákok önerőből nemigen engedhetik meg maguknak. Ha mégis vállalkoznak rá, érthetően elismerő érdeklődést vált ki. Ezzel magyarázható, hogy majdnem megtelt az Auditorium Maximum március 1-én este, *Katona János* és *Hegyi-Füstös László* főiskolások kisfilmjeinek bemutatóján. A program címe ez volt: *Emelkedő.*

A látott rövidfilmek inkább *hullámzóak* voltak, pedig nyilván a címnek megfelelően szigorú sorrendbe válogatták az alkotók. Az *Elixír* nem több egy reklámötletnél (amely nem is egészen eredeti) bár amatőr szintnél jobban kidolgozva. A *Március* sem új megoldás, viszont elgondolkodtató (törhetjük a fejünket: mit akar jelenteni a portrésorozat szemből és hátulról?!"). *A kisgyermekkortól a kamaszkorig* nagyszerű téma, amely még igényesebb kidolgozást érdemel. A *Modifikáció* politikai mondanivalója nem egészen egyértelmű, akár *Az ember tragédiája* és *A levegő* című munkáké. *Az álom* túlsokkol végtelen sötét kockáival és indokolatlanul feszített zörejhatásaival (ez utóbbiakra épül az egész mű, éppen ezért hoz zavarba).

A színes sziluettátváltozások technikailag bravúrosak, ám a *Koszorú* három etűdjében kissé öncélúnak hatnak. Nagyon tetszett viszont a *Tanya* sok jó és kidolgozott, gondolatokban is gazdag rajzötlete, megoldása. *A mi házunk* zajalapja több és változatosabb képi kifejezésre is inspirálhatott volna.

Az *Egy nap* és az *Utazás* kétes sikerű technikai próbálkozásnak tűnt, ahol a trükk-játék az igazi tartalom rovására ment. *A mozi* ügyes, érett ötletei is a ritmuszavar áldozatai lettek. Nem sikerült önálló mondanivalót felfedezni *A tenger* és *A forrás* zenei és képi megfogalmazásában.

Nehéz kenyér az amatőrfilmeseké. Ha rossz körülmények között viszonylag magas *technikai* szintre jutnak, ennek bűvkörében könnyen elfelejtkeznek arról, hogy az alkotásokkal valamit *mondani* is kell. Tipikus hiányosság az első műveivel jelentkező alkotóknál, hogy minden apró részlethez elszakíthatatlan érzelmi szálak fűzik őket: nem hajlandóak megválni még a fölöslegestől sem. Pedig nem az a lényeg, hogy a művész — még ha amatőr is — minél teljesebben ki tudja fejezni magát, hanem, hogy *a közönség pontosan értse* mondandóját.

A tehetség nem hiányzik *Hegyi-Füstösből* és *Katonából* ehhez: a látottak alapján várunk még igényesebb munkákat tőlük.

A férj, mint státuszszimbólum

Közérdekű kérdésekről esett szó a párválasztás, a házasságot vitató cikkekben. Ezek gondolatait fűzöm most tovább — remélem, vitára buzdítóan.

Ismerkedünk...

A problémák az ismerkedéssel kezdődnek. A szerelmet nem lehet elválasztani az élet egyéb területeitől. Szerintem az a természetes, hogy az ember dolgozik, tanul, szórakozik — vagyis sokoldalúan, tartalmasan él. És ha eközben megismerkedik valakivel, akivel hasonló az érdeklődésük, jól megértik egymást — akkor elkezdenek együtt járni. De kizárólag a „fiút szerezni", „mindenáron ismerkedni" szemszögéből nézve az egész világ rettentően üres és sajnálatra méltó képet nyújt.

Valóban csak diszkón lehet ismerkedni? Milyen társ lesz abból, akiről jószerével csak azt tudjuk, melyik együttes a kedvence és tud-e táncolni? Mennyire tartja magát az, akinek teljesen mindegy, miféle ember a partnere, csak végre legyen már valakije?

És a közvélemény?

Nem mondok újat azzal, hogy a közvélemény legalábbis tartózkodó a magányos nőkkel szemben. Bizonyos koron felül „gyanús" ha valaki még nem ment férjhez. Rengeteg szempontból valóban nehezebb is az élete, mint a családos nőknek. (Például jóval később kap lakást, noha neki is szüksége és joga van önálló otthonra; általában aránytalanul sok külön feladatot sóznak rá „nincs családja, úgyis ráér" jelszóval stb.) Ez tehát kényszerítő erővel hathat mindenáron társszerzésre sarkallva az érintetteket. Azokat, akiknek nincs erejük, hogy vállalják az egyedüllét plusz terheit, ezért inkább beletörődnek akár egy rossz házasságba is.

Ám azt is jól tudjuk, hogy ez a családi állapoton alapuló megkülönböztetés általában hamis. Legtöbbször a társadalmi tudat olyan elmaradott, kispolgári eredetű tartozéka, amelynek a jövőben meg kell változnia. Miért nem veszik észre sokan, milyen csalfa játékot űznek? Forradalmiságról papolnak, modernnek hiszik magukat, de közben nagyanyáink férjfogó ösztöne munkál bennük! Holott pontosan nekünk, a jövendő értelmiségnek kell majd szétzúzni, megváltoztatni ezt a szemléletet! (Méghozzá úgy, hogy közben a korszerű család, a tartalmas házasság tekintélyét is helyreállítsuk.)

Miért „értékesebb", miért örvendhet nagyobb tekintélynek még egy felületes, mindenáron összehozott házasságban élő nő is, mint például az, aki egyedülálló, de esetleg tartalmas, hasznos, alkotó a közösségi és a magánélete? Meg kell szüntetni azt a káros szemléletet, amely az emberi értékek helyett a családi állapotot veszi alapvető mércének!

Tisztelet a kivételnek

A hallgatóság egy része sajnos megdöbbentően igénytelen önmagával szemben. Miután felvették az egyetemre, elfelejti, hogyan fogadkozott azelőtt. Nem tanul, nem műveli önmagát eléggé, nem érdekli szinte semmi, személyisége elszürkül. Nyilvánvaló, hogy ilyen lesz aztán a szerelemben is. Ha lány, diplomás férjre; ha fiú, alkalmi partnerekre vadászik mindenáron. Ez válik élete központi kérdésévé. Mi mást szolgál például a néha fantasztikus méreteket öltő flanc és rongyrázás? Egyesek összekeverik az egyetemet holmi divatbemutatóval. „Hátha pont ezzel sikerül megfogni valakit" — hetente új ruhaköltemények születnek. A diáktársak sovány ösztöndíjából, a szülők olykor nehezen megkeresett pénzéből, esetleg a nehezen kisírt szociális segélyből!?!

Mindez azt mutatja, hogy az ő számukra a partner nem társnak kell, hanem státuszszimbólumnak. Erre utal egy aprócska jel is: az asszonynév használata. Az egyetemi munka szempontjából édesmindegy, ki van férjnél, ki nincs. Ráadásul ma már törvény teszi lehetővé a lánynév viselését esküvő után is. Némelyik katalóguscédulán mégis hemzsegnek az asszonynevek. Hadd pukkadjon a többi évfolyamtárs! Aztán a folyosói beszélgetések: „férjem azt mondta..., a férjem sajnos beteg..., képzeld, a férjem...". Ez a „férjem" persze legtöbbször csoporttárs, akit a beszélgető partner is névszerint ismer. Dehát mennyivel előkelőbb így: a férjem! Jól megnyomva a birtokos ragot!

Korántsem akarom én csak a lányokat ostorozni. Dehát ahhoz, hogy a fiúktól figyelmességet, tiszteletet, megbecsülést kapjunk, igényesebbnek kell lennünk önmagunkkal és partnerünkkel is. Akkor talán nem lesz ok rá, hogy a fejünkhöz vágják: minden nő csak férjet akar szerezni, ez az életcélja.

Nem adják ingyen!

Az sem ártana, ha meg is tudnánk tartani azt, akit igazán társunknak találunk. Néha úgy tűnik, a mindenáron partnert akarók energiája mindjárt az elején, az ismerkedéssel kimerül; a kapcsolat építésére, gazdagítására már nincs erejük. Számukra a felelősség, a tudatosság, az áldozatvállalás, az alkalmazkodás ismeretlen fogalmak? Pedig mindez alighanem nélkülözhetetlen eleme egy értékes kapcsolatnak. Érzelmi kultúránk, kapcsolatteremtő és -megőrző képességünk megdöbbentően szegényes, olykor gyerekes. Érdemes ezen elgondolkodni, és ha kell — sürgősen változtatni!

Egyetemisták vagyunk, felnőtt értelmes emberek. Nyugodtan mondhatjuk az értünk aggódó idősebb generációnak: jogunk van a házassághoz, a családhoz. Ám a jogokkal kötelességek is járnak. Igényesség, felelősségtudat nélkül éretlenek vagyunk a felnőttséghez, tehát a házassághoz is. Akiből ezek a tulajdonságok hiányoznak, az társadalmi szempontból még gyerek. Próbáljuk meg hát szebben, jobban, emberibben alakítani közös, társas és egyéni életünket! Egy tartalmas, gazdag kapcsolat értékei a hitetlenkedőket is meg kell hogy győzzék: így — és csak így! — érdemes. Az egyre sokasodó vonzó példák, a komoly szerelmek és a jó házasságok is ezt bizonyítják.

— iv —